

ע"פ 40062/01/19 - מדינת ישראל נגד אלעזר זמל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים

עפ"ת 40062-01-19 מדינת ישראל נ' זמל
תיק חיצוני: 61501403291

לפני	כבוד השופט מרדכי כדורי
מערערת	מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים
נגד	אלעזר זמל ע"י ב"כ עוה"ד מרטי פדר ומוטי אורנג'
משיב	

פסק דין

הרקע:

1. לפניי ערעור על פסק דינו של ביהמ"ש לתעבורה בירושלים מיום 10/12/2018 בתיק פ"ל 4702-11-18, בו קבע כי כתב האישום יבוטל בשל הגשתו באיחור.

ביום 7/11/2018 הוגש לבית המשפט לתעבורה כתב אישום נגד המשיב, המייחס לו עבירה של אי ציות לרמזור אדום, בניגוד לתקנה 22(א) לתקנות התעבורה תשכ"א - 1961. על פי עובדות כתב האישום, המשיב ביצע את העבירה בעת שנהג ברכב ביום 15/11/2017.

כעולה מפסק הדין וטיעוני הצדדים, העבירה תועדה על ידי אזרח, במסגרת המיזם לשומרי הדרך של הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים (להלן: "הרלב"ד). במיזם זה מתועדות עבירות תעבורה על ידי מתנדבים, שהתקינו יישומון מתאים במכשיר הטלפון הסלולרי שלהם. התיעוד מועבר לטיפול גורמי האכיפה.

בפתח הדיון בבית המשפט קמא טען המשיב כי העבירה התיישנה, שכן חלפו למעלה מ-4 חודשים מאז האירוע ועד להגשת כתב האישום.

פסק דינו של בית המשפט קמא:

2. ביהמ"ש קמא ציין בפסק דינו (החלטתו) כי החשד לביצוע העבירה על ידי הנאשם צולם באמצעות מצלמה של שומר דרך. הוא הפנה להוראת סעיף 225א(1א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי תשמ"ב - 1982 (להלן: "החסד"פ"), לפיה כאשר החשד לביצוע העבירה מבוסס על צילום רכב, לא יוגש עליה כתב אישום, אם חלפו 4 חודשים ממועד ביצועה. על פי קביעתו של בית המשפט לתעבורה, החוק אינו

מבדיל בין צילום רכב על ידי מצלמה מסוג א-3, לבין צילום באמצעות שומר דרך או בכל צורה אחרת. לעניין זה פירט כי הרציונל העומד בקביעת פרק הזמן של 4 חודשים, הינו מתן אפשרות לבעל הרכב לעמוד על נסיבות ביצוע העבירה ולהיערך להגנתו. רציונל זה תקף גם ביחס לתיעוד עבירה על ידי שומר דרך. מאחר שחלפו 4 חודשים מאז ביצוע העבירה ועד להגשת כתב האישום, ביטל בית המשפט את האישום.

תמצית טענות הצדדים בערעור:

3. המערערת טוענת כי הגבלת המועד הקבועה בסעיף 225א(1) לחסד"פ חלה רק בנסיבות בהן הצילום מופק באופן אוטומטי או באמצעות שוטר, וכאשר עליו בלבד מבוסס החשד לביצוע העבירה. לעומת זאת, הצילום בעניינו של המשיב לא הופק באופן אוטומטי ולא בוצע על ידי שוטר. בנוסף, החשד לביצוע העבירה על ידי המשיב מבוסס גם על עדותו של שומר הדרך, ולא על הצילום בלבד.

עוד טוענת המערערת כי העובדה שהעבירה תועדה על ידי אזרח - שומר דרך, אינה מצדיקה לקבוע לוח זמנים קצר יותר להגשת כתב האישום בגינה, מאשר לוח הזמנים הקבוע להגשת כתב אישום במקרה בו העבירה לא תועדה כאמור.

4. המשיב סומך את ידיו על פסק דינו של בית המשפט קמא, וטוען כי לא נפלה בו טעות.

לעמדתו, סעיף 225א(1) לחסד"פ מפנה לסעיפים 27 א ו- 1א27 לפקודת התעבורה, כהסבר ודוגמה לעבירות תנועה שהחשד לביצוען מבוסס על צילום, ולא על מנת להגביל את תחולתו לנסיבות הנזכרות בהם. בנוסף, יש להעניק להוראה זו פרשנות תכליתית, משני נימוקים. ראשית, הדרישה שהמצלמה תופעל בידי שוטר הינה טכנית בלבד, ולא מהותית. שנית, הטעם לפרק הזמן המצומצם שנקבע נעוץ בקושי מולו ניצב נהג הנדרש לשחזר את נסיבות האירוע ולהתגונן מפני האישום. טעם זה חל גם ביחס לעבירות המתועדות על ידי שומרי דרך.

המשיב טוען עוד כי העבירות במסגרת מיזם שומרי הדרך מבוססות על צילום. שומר הדרך הוא זה שמפעיל את המצלמה במכשיר הטלפון שלו, באמצעות הוראה קולית. הסרטון נשלח לרלב"ד, הבוחנת האם יש בו ראיות לכאורה, ועל פי התוצאה מעבירה אותו למשטרת ישראל. שוטר בוחן את הסרטון, ואם הוא למד ממנו שבוצעה עבירה, מוגש בגינה כתב אישום. במסגרת הראיות נחתם על ידי השוטר תע"צ בעניין. בכך המיזם זהה למצלמה המופעלת על ידי חיישנים, אשר תוצריה נבדקים על ידי שוטר, ואם הוא מגיע למסקנה שנעברה עבירה, נחתם על ידו תע"צ.

המשיב מוסיף וטוען כי בדומה למיזם שומרי הדרך, גם מצלמות א-3 אינן מופעלות על ידי שוטרים, אלא על ידי חברה חיצונית. הצילומים מועברים למשטרה ונבחנים על ידה. אין אפוא מקום להבחין בין תיעוד עבירה באמצעות מצלמת א-3 לבין תיעודה באמצעות שומר דרך.

לעמדת המשיב, טענת המערערת לפיה יש להשוות את פרק הזמן להגשת כתב אישום בעבירות המתועדות על ידי שומר דרך לאלו שאינן מתועדות אינה נכונה. ראשית, נוהל המשטרה קובע כי במקרים בהם העבירה אינה מתועדת, על האזרח להגיש את התלונה תוך חודש מיום ביצועה, והנהג מוזמן לתחנת משטרה, בדרך כלל, בתוך 4 חודשים. שנית, השוני בין פרקי הזמן הנ"ל נקבע על ידי המחוקק, והוא מחייב את המערערת.

דין ומסקנות:

5. דין הערעור להתקבל.

6. בית המשפט קמא ביסס את הכרעתו על הוראת סעיף 225א(1) לחסד"פ, שזה לשונו:

"היתה העבירה עבירת תעבורה כמשמעותה בפקודת התעבורה, שהחשד לביצועה מבוסס על צילום רכב כאמור בסעיף 27א או 1א27 לפקודה האמורה, לא יוגש עליה כתב אישום ולא יומצאו לבעל הרכב בענינה הזמנה או הודעת תשלום קנס, אם כתב האישום, ההזמנה או הודעת תשלום הקנס טרם נשלחו ועברה תקופה כמפורט להלן:

(1) ארבעה חודשים ממועד ביצוע העבירה, למעט רכב כאמור בפסקה (2);
(2) שישה חודשים ממועד ביצוע העבירה, אם היה הרכב רכב חדש או רכב מסוג שקבע שר התחבורה, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת."

סעיף 1א27 לפקודת התעבורה נוגע לפעולות אכיפה של רשות מקומית, ואינו נוגע לעניין הנדון. סעיף 2א27 לפקודה הנ"ל מורה:

"(א) צילום שנעשה בדרך שנקבעה בתקנות, במצלמה המופעלת באופן אוטומטי או בידי שוטר יהיה ראיה קבילה בכל הליך משפטי לגבי -

(1) מספר הרישום של הרכב המצולם המופיע בלוחית הזיהוי של הרכב שבצילום;

(2) מקום הימצא הרכב בעת הצילום;

(3) הימצאו של הרכב במקום האמור בפסקה (2), או נסיעתו שם, בניגוד לאות "עמוד" או באופן אחר בניגוד להוראות פקודה זו או תקנות שהותקנו לפיה;

(4) זמן הימצא הרכב המצולם במקום האמור בפסקה (2) כפי שצויין בצילום או על גביו, אם צויין, הכל כפי שייקבע בתקנות;

(5) מהירות נסיעתו של הרכב;

(6) מספר הנוסעים ברכב;

ובלבד שהוכח כי הצילום המוגש הוא העתק אמין של הצילום שנשמר בסרט, וכי מרגע ביצוע הצילום עד שהוגש לבית המשפט לא נעשתה בו שום פעולה שיש בה

כדי לשנות פרט מפרטיו.

(ב) שר המשפטים יקבע בתקנות -

(1) אופן השמירה, האחזקה והטיפול במצלמות ובסרטים;

(2) בדיקתן וקביעת תקינותן של מצלמות;

(3) אופן הגשתם לבית המשפט של צילומים שנעשו כאמור בסעיף זה.

(ג) (בוטל).

(ד) בסעיף זה, "סרט" - לרבות קלטת, דיסקט, תקליטור, שבב או כל אמצעי אחר

שנועד לאחסון של מידע חזותי, מידע מילולי, מידע מספרי או מידע אחר, המופק

ממצלמה."

7. בחינה של סעיפי החוק שצוטטו לעיל ושל טיעוני הצדדים מביאה לידי מסקנה כי סעיף 225א(1) לחסד"פ אינו חל בנסיבות בהן תיעוד העבירה נעשה בידי שומר דרך, מהנימוקים הבאים:

א. כפי שעולה מלשון הוראות החוק הנ"ל, סעיף 225א(1) לחסד"פ חל רק כאשר החשד לביצוע העבירה מבוסס על צילום רכב כאמור בסעיף 27א או 27א1 לפקודת התעבורה. סעיף 27א לפקודה הנ"ל קובע באופן מפורש כי עניינו בצילום שנעשה במצלמה המופעלת באופן אוטומטי או בידי שוטר. אין מחלוקת כי צילום רכב המשיב לא בוצע באופן אוטומטי ולא על ידי שוטר. מובנם המילולי של סעיפי החוק הנ"ל אינו כולל אפוא צילום שנעשה בידי שומר דרך.

ב. לטעמי, הדרישה לפיה המצלמה תופעל על ידי שוטר אינה טכנית, אלא מהותית. המחוקק מצא לחרוג מדיני הראיות הרגילים, ולהתיר הגשה של צילום כראיה, אף שלא באמצעות מבצע הצילום. היתר זה מותנה ומבוסס על קיומן של ההוראות המפורטות בתקנות התעבורה (הגשת צילומים לבית המשפט), תשנ"ז-1997 (להלן: "תקנות הצילומים"), בדבר ביצוע בדיקות תקינות (תקנה 2), הפקת הצילום על ידי מי שהוסמך לכך בידי קצין משטרה (תקנה 3א), שמירת הסרט במשטרה (תקנה 3ב), סימון הסרט והתמונות כנדרש (תקנה 3ג) ומתן אישורים בכתב על ביצוע פעולות נדרשות (תקנה 4). כמו כן מבוסס ההיתר על כך שהתיעוד נעשה על ידי משטרת ישראל, במסגרת פעולות האכיפה המוטלות עליה. לעומת זאת, צילום המבוצע על ידי שומר דרך קביל רק לפי כללי הקבילות הרגילים, תקנות הצילומים לא חלות ביחס אליו ובית המשפט לא מניח לגביו שהוא בוצע במסגרת פעילות משטרתית שוטפת.

ג. גם אם יש ממש בטענת המשיב לפיה הפעלתן השוטפת של מצלמות א-3 נעשית בידי גורם חיצוני (מאחר ובנושא זה נשמע טיעון בלבד, לא ניתן לקבוע לגביו ממצא עובדתי), הרי שתנאי לקבילות הצילומים המופקים מהן הינו קיום הדרישות הקבועות בתקנות הצילומים. כאמור, תנאים אלה אינם חלים על צילום המבוצע על ידי אזרח. ממילא, לא ניתן לקבל את המסקנה אותה מסיק המשיב מטענתו זו, לפיה אין מקום לאבחנה בין שני סוגי הצילומים.

ד. העובדה שסרטון שצולם על ידי שומר דרך נבחן על ידי שוטר קודם הגשתו, אינה מלמדת כי

החשד לביצוע העבירה המתועדת בו "מבוסס על צילום". ראשית, כאמור, הצילום יתקבל כראיה רק אם שומר הדרך שתיעד את העבירה יעיד בעצמו בבית המשפט. הצילום עשוי לשמש אפוא ראיה נוספת במארג הראיתי, אך לא הראיה הבלעדית או העיקרית עליה מבוסס האישום. שנית, בכל מקרה מוטלת על גוף התביעה חובה לבחון את חומר החקירה, קודם קבלת החלטה בדבר הגשת כתב אישום. בחינת הצילום על ידי המשטרה אינה מיוחדת אפוא לכתב אישום בבית המשפט לתעבורה, המוגש בגין עבירות שתועדו בצילום.

ה. העבירה המיוחסת למשיב בכתב האישום הינה עבירת קנס. על פי הקבוע בסעיף 225א(א) לחסד"פ, יש להגיש בגינה כתב אישום בתוך שנה מיום ביצועה. מקובלת עליו עמדת המערערת, לפיה אין טעם להבחין במועד הקצוב להגשת כתב אישום בין מקרה בו החשד מבוסס על תלונתו של אזרח בלבד, לבין מקרה בו התלונה מגובה בצילום. בשני המקרים, האפשרות העומדת לנהג לברר את פרטי האירוע ולהתגונן זהה. לא הוצג הנוהל המשטרתי הנטען על ידי המשיב, בעניין אופן הטיפול בתלונת אזרח שאינה מגובה בצילום. מכל מקום, נוהל כאמור לא ישמש מקור לפרשנותם של הוראות החוק הנדונות.

לעומת זאת, במקרים בהם החשד לביצוע העבירה מבוסס על צילום בלבד, לא עתיד להעיד בבית המשפט עד ראיה לאירוע. במקרה זה, לא תעמוד לנאשם אפשרות לחקור עד ראיה בחקירה נגדית על נסיבות האירוע, לעמוד על פרטיו ולהתגונן מפניו. לכן, יש הגיון וטעם לחייב את התביעה להגיש את כתב האישום בתוך פרק זמן קצר, על מנת לאפשר לנאשם להתגונן.

8. לא למותר לציין כי זה לא מכבר בא בית המשפט המחוזי בבאר שבע למסקנה דומה, וקיבל ערעור שהוגש על ידי המדינה בנסיבות דומות (עפ"ת (ב"ש) 5160-01-19 **מדינת ישראל נ' אברגיל** (17/2/2019)).

9. לאור האמור הערעור מתקבל.

פסק הדין המבטל את האישום מבוטל. בית המשפט לתעבורה ידון באישום לגופו.

ניתן היום, י"א אדר ב' תשע"ט, 18 מרץ 2019, בהעדר הצדדים.